

СЛУЖБИ ТА СЕРВІСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

WIKIPEDIA

Витоки

- **Александрійська бібліотека**
- **Бібліотека Ярослава Мудрого**
- **Encyclopaedia Britannica**
- **Большая советская энциклопедия**

Інтернет-енциклопедії

Interpedia – перша у світі інтернет-енциклопедія, створена у **1993 році**. Вона дозволяла кожному створювати власні статті.

- ▣ Родоначальником Interpedia став **Рік Гейтс**.
- ▣ Спочатку обговорення статей відбувалось за допомогою поштової розсилки.
- ▣ В кінці 1993 року була створена група новин на **Usenet - comp.infosystems.interpedia**;
- ▣ Проект так і не вийшов зі стадії планування і на початку 2000 року зник із мережі.

Інтернет-енциклопедії

Everything - веб-сайт і онлайн-спільнота, що нагромаджує дані по всіх областях людського знання за допомогою технології, схожої на wiki. На даний момент сайт доступний тільки англійською мовою.

- ▣ заснований в березні 1998 Нейтом Оостендорпом (англ. Nate Oostendorp);
- ▣ На даний час проект доступний лише англійською мовою - <http://everything2.com>

Інтернет-енциклопедії

Nupedia - безкоштовний англomовний енциклопедичний онлайн-проект, статті якого були написані фахівцями.

- ▣ 1999 рік – Річард Столман описує концепцію роботи «Вільної Універсальної Енциклопедії»;
- ▣ 9 березня 2000 року була заснована Nupedia;
- ▣ Засновниками є Ларрі Сенгер(технологія вікі) та Джиммі Вейлз(головний редактор);
- ▣ Протягом року у Nupedia було написано всього 12 статей.

Заснування Wikipedia

15 січня 2001 року – день офіційного відкриття Вікіпедії на власному домені **wikipedia.com**;

- ▣ Основою «Вікіпедії» є технологія «wiki»;
- ▣ Назва проекту стала поєднанням гавайського слова «**wiki**» – **швидко** та **encyclopedia**;
- ▣ Вважається, що найстаріша стаття Вікіпедії була створена **Джиммі Вейлзом 16 січня 2001 року**.

Найстаріша сторінка Вікіпедії

<http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:UuU>

UuU

Revision as of 15:08, January 16, 2001; view current revision

[← Older revision](#) | [Newer revision →](#)

[Main Page](#) | [Recent changes](#) | [Edit this page](#) | [Page history](#) | [Log out](#) |

Special pages

Go

[Printable version](#) | [Disclaimers](#) | [Current revision](#)

- [United Kingdom](#)
- [United States](#)
- [Uruguay](#)

[Edit this page](#) | [Watch this page](#) | [Discuss this page](#) | [Page history](#) | [What links here](#) | [Related changes](#)
| [Move this page](#)

[Main Page](#) | [About Wikipedia](#) |

Go

Search

Перший рік роботи

- ▣ Лютий 2001 року – більше 1 тис. статей;
- ▣ Вересень 2001 року – більше 10 тис. статей;
- ▣ На січень 2002 року – більше 20 тис. статей (у середньому 1,5 тис. статей в місяць);
- ▣ Серпень 2002 – 40 тис. статей.

Найчисельніші мовні розділи Вікіпедії

				
Англійська	Німецька	Французька	Нідерландська	Італійська
4 194 434	1 568 537	1 367 714	1 314 925	1 018 568
				
Російська	Іспанська	Польська	Шведська	Японська
983 974	979 322	958 524	906 458	851 487
				
Португальська	Китайська	В'єтнамська	Українська	Каталонська
774 105	681 560	577 935	436 330	398 348
				
Норвезька (букмол)	Фінська	Себуанська	Варайська	Перська
372 162	319 572	321 366	311 034	304 853

Популярність

- ▣ 6-ий найвідвідуваніший сайт світу та Сполучених Штатів, а також багатьох інших країн;
- ▣ 9-ий – в Україні та Великобританії;
- ▣ 11-ий – в Росії;
- ▣ 87-ий у Китаї, де він офіційно заборонений.

Блокування Вікіпедії

- **Китай** – було заблоковано 3 рази із невідомих причин. Існує частковий доступ.
- **Іран** – заблоковано з 2006 року разом із YouTube. Причина – протистояння західній культурі.
- **Узбекистан** – з грудня 2011 року.
- **Росія** – 10 липня 2012 року протестуючи проти ухвалення нового законопроекту № 89417-6, була заблокована на добу.
- **Україна** – 1 жовтня 2012 у знак протесту проти закону про наклеп розмістила чорний банер у горі вікна.

Критика Вікіпедії

Основними об'єктами критики Вікіпедії є:

- ▣ відкрита природа проекту Вікіпедія;
- ▣ неавторитетність і ненадійність інформації у Вікіпедії;
- ▣ Не завжди нейтральна точка зору;
- ▣ тиск адміністраторів Вікіпедії на звичайних учасників проекту, і так зване «адміністративне свавілля».
- ▣ Вандалізм та непрофесіоналізм, відсутність науковості.

Вандалізм

- ▣ Це явно шкідницьке долучення, видалення чи зміна вмісту, скоєне зумисне з метою скомпрометувати достовірність і авторитетність енциклопедії.
- ▣ Вандалізм, попри поширену думку, насправді не є великою проблемою для Вікіпедії.
- ▣ Усі зміни статей зберігаються у спеціальній базі даних, таким чином зловмисники не можуть знищити інформацію повністю.

Типи вандалізму

- **Спам** — долучення неприйнятних зовнішніх посилань для самореклами.
- **Бот-вандал** — зміна *безлічі* (сотень, тисяч) сторінок за допомогою спеціальної програми-бота (*відкат такого вандалізму також робиться автоматично*).
- **Дитячий вандалізм** — долучення графіті чи очищення сторінок.
- **Дурний вандалізм** — долучення жартівливих статей чи зміна існуючих статей.
- **Підлий вандалізм** — важко помітний вандалізм. Зумисне додавання завідомо помилкової інформації, наприклад зміна дат тощо.
- **Вандалізм із метою привернути увагу** — долучення образ, вибір образливих ніків, лайки тощо.
- **Вандалізм користувачевих сторінок** — заміна вмісту сторінок користувачів на образи.
- **Вандалізм зображень** — завантаження образливих зображень, зловмисне створення анімованих GIF-ів.
- **Вандалізм шаблонів** — долучення чогось із переліченого вище до шаблонів.
- **Переміщення-вандалізм** — зміна назв сторінок на образливі чи безглузді.
- **Редирект-вандалізм** — перенаправлення на образливі статті чи зображення

Ліцензія текстів

Велика частина текстового змісту Вікіпедії доступна відповідно до ліцензій:

- ▣ Creative Commons Attribution Share-Alike (CC-BY-SA);
- ▣ GNU Free Documentation License (GFDL);

Це копілефт-ліцензії, які вирішують подальше поширення, створення похідних робіт, а також комерційне використання змісту, в той час як автори зберігають своє авторське право на свої роботи.

Видання Вікіпедії

- ▣ Німецька – 2005 рік. 40 тис. дисків. Ціна 3 євро; 205 тис. статей;
- ▣ 2006 рік – випущена друкована версія Вікіпедії у 100 томах, 800 сторінок кожен.
- ▣ У 2009 році художник Роб Меттьюс (Rob Matthews) роздрукував вибрані статті англійського розділу Вікіпедії на 5000 сторінок і зшив їх у книгу.

Як він написав у поясненні до цього свого проекту:

«Відтворення Вікіпедії в неповноцінній фізичній формі допомагає легше ставити під сумнів розумність її використання».

OOoWikipedia

- ▣ Це плагін для он-лайн доступу до баз даних Wikipedia.
- ▣ Скачати його можна із сторінки програміста із Франції Лорана Годара або офіційного сайту Open Office:

http://www.open-office-files.ru/ooo_wikipedia.html

Українська Вікіпедія

- ▣ Перша стаття української Вікіпедії **Атом**, створена 30 січня 2004 року користувачем із Японії;
- ▣ Квітень 2004 – 1 тис. статей;
- ▣ Квітень 2010 – 200 тис. статей;
- ▣ Вересень 2012 – 400 тис. статей.

Наповнення

- ▣ Кількість статей української Вікіпедії становить **435 542**;
- ▣ Україномовна Вікіпедія перебуває на **14-му** місці серед усіх мовних розділів;
- ▣ Україномовна Вікіпедія перебуває на **3-му** місці серед Вікіпедій слов'янськими мовами;
- ▣ Українська Вікіпедія містить багато статей, які у первісному вигляді було скопійовано з **Енциклопедії українознавства** (понад 6 тис.), **Української радянської енциклопедії**, **довідника з історії України** (під ред. Підкови та Шуста), **ГЕС, МГЕ** (разом — понад 10 тис.), урядових та інших сторінок.

Наповнення

Найкращі статті української Вікіпедії розміщені у:

▣ вибрані статті:

http://uk.wikipedia.org/wiki/Вікіпедія:Вибрані_статті

▣ вибрані списки:

http://uk.wikipedia.org/wiki/Вікіпедія:Вибрані_списки

▣ Добрі статті:

http://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Вікіпедія:Добрі_статті

Статті, що потрібно впорядкувати розміщені у:

http://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Статті_що_потрібно_впорядкувати

ВІКІПЕДІЯ
Вільна енциклопедія

Динаміка зростання числа статей в українській Вікіпедії

Wiki-технологія

Вікі — це веб-сайт (або інша гіпертекстова збірка документів), що дозволяє користувачам змінювати самотійно вміст сторінок через браузер, використовуючи спрощену і зручнішу, порівняно з HTML, вікі-розмітку тексту.

Першим вікі став Portland Pattern Repository, створений Вордом Канінгемом

За словами самого Канінгема, «Я обрав термін вікі-вікі, щоб замінити надто хутку думку назвати цю штуку „хуткою мережею“ .»

Wiki-розмітка

Вікі-розмітка або **Вікі-текст** — це полегшена мова розмітки, що використовується для запису сторінки у вікі-сайти, такі як Вікіпедія, а також є спрощеною альтернативою та проміжною ланкою до HTML.

Не існує загальноприйнятого стандарту мови розмітки вікі.

ПРИКЛАД СИНТАКСИСУ ВІКІ